

3. Uluslararası 21. YY Eğitim Araştırmaları Kongresi'ni Değerlendirme Raporu

Bu değerlendirme raporu, 3.sünü düzenlediğimiz İsveç Göteborg Üniversitesi, Alanya Keykubat Üniversitesi ile birlikte gerçekleştirdiğimiz ve “Sürdürülebilirlik ve Araştırma odaklı öğretmen eğitimi” başlıklı kongrenin amaçlarını yerine getirme, yaşanan aksaklıklar ve bir sonraki çalışmanın iyileştirilmesi bakımından irdelenmesini içermektedir. 21. YY Eğitim Araştırmaları Kongresi (INER 2025), "Sürdürülebilirlik ve Araştırma Odaklı Öğretmen Eğitimi" ana teması altında, Eğitim ve Araştırmada Küresel Konular, Eğitimsel Eğilimler ve Deneyimler, Özel Eğitim ve Kapsayıcılık, Eğitimde Yeni Zorluklar ve Uluslararası İşbirliği, Pedagojik Yöntemler ve Yenilikler, Öğretmen Eğitimi ve Eğitim Yönetimi, Araştırmada Yeni Eğilimler ve Deneyimler, Eğitimde Teknoloji Kullanımı, Yeni Teknolojiler ve Eğitim, Eğitimde Kalite ve Akreditasyon, Müfredat Tasarımı ve Geliştirme, Üniversite-Sektör İşbirliği ve Dijital İçerik ve Açık Eğitim Kaynakları şeklinde on üç alt başlık şeklinde düzenlendi. Bu yıl 450 katılımcı ile gerçekleştirilen kongrede, 13 çağrılı konuşmacı davet edilmiştir.

Davetlilerden ilki aynı zamanda Yaşam Boyu Eğitime Katkı ödülüne layık görülen Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi emekli öğretim üyesi Prof. Dr. Gelengül HAKTANIR'dı. Dr. Haktanır, ödül töreni sonrasında, kongre katılımcılarıyla ülkemizde okulöncesinin hem öğrenci hem öğretmen yetiştirme bakımından yayılımına ve gelişimine verdiği katkılarının yanı sıra ulusal ve uluslararası alanda ülkemizi temsil etme ve okulöncesi eğitimini TEMA'yla sağladığı iş birlikleri yoluyla ekoloji konularıyla bütünleştirilmesi konularında çalışmalarını ve düşüncelerini paylaştı.

İsveç, Finlandiya, Norveç ve ABD'den çevrimiçi olarak katılan bilim insanları ile yapılan oturumlarda a) “araştırma odaklı öğretmenin program olarak tasarımı” ve bu tasarımın köşe taşlarından biri olarak “master tezlerinin adaylara araştırma odaklı öğretmen yetiştirme bakımından sağladığı katkı” ve b) araştırma odaklı öğretmenin adayların pedagojik düşüncelerine katkısı ve bu yaklaşımda araştırmanın ne anlama geldiğine yönelik düşünceler deneyimlere dayalı olarak konuşuldu ve tartışmalar yapıldı. Aynı zamanda kongre düzenleyicilerinden Prof. Dr. Ali YILDIRIM, *University of Gothenburg/ İsveç* katılımcılarla “Eğitim Programları ve Öğretim Alanında Araştırma Sorunu” konusundaki düşüncelerini paylaştı, izleyicilerin bu konudaki sorularını yanıtladı. Bir başka davetli konuşmacı, ülkemizde eğitim alanının dijital ve teknolojik bütünleşme konusunda çok değerli katkıları olan Prof. Dr. Halil YURDAKUL'du. Dr. Yurdakul, konuşmasında dijital ve yapay zekâ ile eğitim arasındaki ilişkileri tartışarak, yapay zekanın katkı ve olası yanlısamları üzerinde düşüncelerini paylaştı. Bu konudaki bir başka konuşmacı Anadolu Üniversitesi'nden olup Prof. Dr. Aras BOZKURT idi. Dr. Aras, “Akademik Yayıncılığın Dönüşümü: Üretken Yapay Zekâ” konusunu tartıştı. Kongrenin diğer davetli konuşmacısı Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesinden Prof. Dr. Şebnem ORHAN'dır. Dr. Orhan, “Sürdürülebilir Eğitim Bağlamında Amatör Çalgı Eğitimi ve Gazi Üniversitesi Çello Orkestra Örneği” Yarın değil, hemen bugün! başlıklı konuşmasında kurucusu olduğu çello ekibinin felsefesini ve sürecini anlattı. Ardından kurduğu ekibiyle ulusal ve uluslararası seçkin çello örneklerini izleyicileriyle buluşturdu. Anadolu Üniversitesinden Prof. Dr. Handan DEVECİ, “Geleceği Kazanmak: Sosyal Bilgiler Dersinde Değer Eğitimi” ve Ege Üniversitesi'nden Doç. Dr. Serkan DENİZLİ, “Psikolojik Danışma Sürecini İncelemek: Temel Yöntem ve Stratejiler” başlıklı konuşmalarıyla kongreye katkı verdiler.

Kongrenin bir başka çalışma alanı çalıştaylardır. Bunlardan ilki, koordinatörlüğünü Doç. Dr. Derya CAN, Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Doç. Dr. Berna TATAROĞLU

TAŞDAN, Dokuz Eylül Üniversitesi Doç. Dr. Burcu DURMAZ, Süleyman Demirel Üniversitesi Doç. Dr. Kübra POLAT, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Dr. Öğr. Üyesi Şebnem ATABAŞ, Saint Joseph Üniversitesi Öğr. Gör. İpek SARALAR, Millî Eğitim Bakanlığı Arş. Gör. Havva Kevser YILDIRIM SIR, Süleyman Demirel Üniversitesi'nden hocaların yürüttüğü "Araştırmadan Uygulamaya: Sayı Duyusu Öğretiminde Bilimsel Verilere Dayalı Karar Alma" çalıştıdır. İkincisi yüz yüze gerçekleştirilen ve Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi'nden Doç. Dr. Sezan SEZGİN ve Dr. Öğr. Üyesi Yusuf Emre YEŞİLYURT'un koordinatörlüğünü yürüttükleri "Üretken Yapay Zekâ Destekli Nitel Veri Analizi" çalıştıdır.

"Sürdürülebilirlik ve Araştırma Odaklı Öğretmen Eğitimi" ana teması kapsamında; eğitim ve araştırmada küresel konular, pedagojik yöntemler ve yenilikler, öğretmen eğitimi ve eğitim yönetimi, eğitimde teknoloji kullanımı, dijital içerik ve açık eğitim kaynakları gibi güncel konulara odaklanılmıştır. Bu çerçevede 24 bildiri oturumunda toplam 155 sözlü bildiri sunumu gerçekleştirilmiş, katılımcıların tercihlerine göre Türkçe ve İngilizce dillerinde, yüz yüze ya da çevrimiçi sunum yapma olanağı sağlanmıştır. Bu kitapta yer alan özet bildiriler, eğitim bilimlerinin çeşitli alanlarında yapılan özgün araştırmaları yansıtmaktadır. Her bir çalışma, eğitimde nitelikli değişim için önemli katkılar sunarken, gelecekteki araştırmalara da ışık tutacağı umulmaktadır. Kongrede gelenekselleştirilmeye çalışılan bir başka etkinlik "Prof. Dr. Binnur Yeşilyaprak Genç Araştırmacı Ödülü"dür. Bu yıl çalışmalarıyla sırasıyla genç bilim insanlarından Mürüvvet KARTAL BAŞ (1.), Rukiye COŞKUNÖZ (2.) ve Şenay SİPAHİ (3.) ödüllendirilmiştir.

Kongrenin sonuç önerilerine bakıldığında, önerilerin vurgulanan eğitim politikaları, dijital dönüşüm ve yapay zekâ entegrasyonu ile sürdürülebilirlik konularının, ülkemizin eğitim sistemine ve öğretmen yetiştirme süreçlerine katkı sağlayacağına yönelik inanç vurgulanmıştır. Dolayısıyla bu önerilerin ilgili kurumlar tarafından değerlendirilmesi ve uygulamaya geçirilmesi, başta öğretmen yetiştirme olmak üzere eğitim alanına katkı sağlaması açısından büyük önem taşıdığı ileri sürülmüştür.

Raporun verileri kongrenin düzenlenmesinde sekretarya ve düzenleme olmak üzere iki çalışma grubundaki katılımcılardan alınmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla elde edilen çalışmaya toplam 5 kişi katılmıştır. Katılımcılardan üçü sekretarya diğer ikisi ise kongrenin düzenlenmesinden sorumlu kişilerdir. Sorular, katılımcıların kongre hazırlık süreci ve işleyişine, kongrenin sağladığı yarara-kazanca yönelik görüşlerini ortaya koyabilecek biçimde hazırlanmıştır. Verilerin analizi, betimsel olarak tanımlanmış analiz çerçevesi verilerden elde edilmiş tema ve kodlardan oluşturulmuştur.

Kongre hazırlık süreci

Sekretarya görevini yürütenlerden kongre hazırlık sürecine ilişkin elde edilen elde edilen verilerin çözümlenmesinde "sorumluluk alma", "yetkinlik" ve "iletişim" olmak üzere üç niteliğin önce çıktığı gözlenmektedir. Sorumluluk alma koduyla özellikle sekretaryada yer alan arkadaşlarının ve binanın kullanımıyla ilgili görevlilerin kendilerinden beklenen görevleri yerine getirmedikleri ileri sürülmüştür. Sıklıkla "bilmiyorum" sözcükleriyle karşılaştıklarını, görev alanların sorumluluk almaktan kaçındıklarını ayrıca salon görevlilerinin görevleri başında bulunmadıklarını, bu konuda yaşanan problemler olarak tanımlandığı gözlenmektedir. Dolayısıyla işlerin kendi üzerinde kaldığını ve zaman zaman aksaklıkların ortaya çıktığını ifade etti.

Diğer yandan katılımcıların önemli bir kısmı, sürecin başlangıcında iş yüklerinin oldukça yoğun olmasının işi stresli kıldığını ancak çözüm odaklı yaklaşımın işe koşulmasıyla sorunların çözümlendiğini ve bunun da öğretici olduğunu ifade etmektedir. Katılımcıların dile getirdiği bir başka önemli konu ise, kongrenin planlanması sürecinden itibaren gerçekleştirilen toplantılarda bulunmalarının, toplantılarda görüşlerinin alınmasının, birlikte beyin fırtınası yaparak çözümler geliştirmeleri şeklinde işin bir parçası olma duygusunu tatma olanağının verilmesine bağlı yaşanan yetkinlik ve memnuniyet duygusudur.

Kongre süreci

Kongre sürecine yönelik katılımcıların ifadelerine bakıldığında üç katılımcı süreçte çok sorunla karşılaşmadığını ifade ederken, katılımcılardan biri, planlamaya rağmen son anda kongre yerinin değişikliğinin katılımcıların kongreye erişimlerini zorlaştırdığını, ayrıca yabancı dille sunum yapılan çevrimiçi sunularda alt yazı şeklinde bir dil desteği bulunmamasının katılımı azalttığını, bu nedenle birçok kişinin oturumlardan ayrılmak durumunda kaldığını belirtti. Online sunumların katılımcıların katılımlarını sağlayacak biçimde interaktif şekilde düzenlenmeyişişinin de önemli bir eksiklik olduğunu ifade eden katılımcı, bazı çevrimiçi sunumların kongrenin amacıyla çok ilgisini kurmadığını ifade etti.

Kongrenin kazancı

Kongrenin kazancı konusuna ilişkin verilere bakıldığında bunun kişisel, kurumsal ve aynı zamanda akademik topluluk olmak üzere üç alt başlık halinde tanımlanmasının mümkün olduğu düşünülmektedir. Kongre sürecinin kişisel olarak kazançlarını katılımcılar, “hazırlık sürecinde sürece yakından tanık olmak/aktif rol almak, sürecin içerdiği etkinlikleri ve ortaya çıkan aksaklıkları görmeyen sağladığı öğreticilik, akademik bakımdan birlikte çalışma kültürünü deneyimlemek, ortaya çıkan sorunlara çözümler üretmek, sorumluluk almak, kahve aralarında da olsa alanın tanınmış hocalarıyla görüşmek, onları tanımak ve iletişim ağını geliştirmek, şeklinde tanımladıkları görülmektedir. Katılımcılardan birinin belirttiği bir diğer kazanç alanı akademik topluluğa ilişkin olup kazancın “farklı ülkelerden gelen akademisyenlerin özgün çalışmaları, güncel yaklaşımları tanımanın ve teorik tartışmalara katılımın katılımcılara zengin bir akademik deneyim sunması” şeklinde katkısını ifade ettiği gözlenmektedir.

Kurumsal düzeyde kongrenin sağladığı kazancın ise, akademik bakımdan kapsamlı bir kongreye ev sahipliği yapmasının akademik saygınlık ve görünürlük anlamında önemi şeklinde dile getirildiği gözlenmektedir.

Ayrıca katılımcılardan kongreyi değerlendirmeleri için önemli gördüklerini üç sözcükle ifade etmeleri istendiğinde katılımcıların en çok vurguladıkları tüm birimlerin görevlerini senkronize şekilde yürütmesi, kongre akışını sorunsuz hale getiren işbirliği ve anlık bilgilendirme, sorun çözme şeklinde ekip sorumluluğunu ve diğer araştırmacılarla bir araya gelerek bir network-ağ oluşturarak güncel konular hakkında tartışma imkanları sunma şeklinde iletişim öğelerini öne çıkardıkları gözlenmektedir. Bunları içeriklere ve mekâna sorunsuz biçimde erişebilmeleri bakımından erişilebilirlik, öngörülemeyen durumlara hızlı ve etkili çözümler üretebilmek için hayati önem taşıyan esneklik ve güncel konuları tartışma olanağın verilmesi izlenmektedir.

Veri elde edilen bir başka katılımcı grubu kongrenin düzenleme sürecinde yer almalarının yanında birinin kongrenin ana etkinliklerinden panel kolaylaştırıcılığının yanında lisansüstü

öğrencilerinin yanı sıra akademik topluluğunun da katıldığı bir sunu gerçekleştirmesi ve sunu sonrası tartışmayı yürütmüş olmasıdır. Bu grubun verilerine bakıldığında katılımcılardan biri ki kongrenin lojistik desteğini sağlamakla yükümlü olması nedeniyle daha çok kongre organizasyonunda göze çarpan eksiklikleri ve sonraki kongreler için göz önünde bulundurulması gereken nitelikleri öne çıkardığı gözlenmektedir. Katılımcı kongre teması ile amaç arasında uyum olmakla birlikte, gözlemleri sonucunda organizasyon ve yürütme daha eş güdümlü olması, başka bir deyişle neyin, nasıl yapılacağı ve kimin yapacağı daha önceden belirlenmesi, yürütme üyelerine görev dağılımı ve sorumluluk paylaşılmalı, saptamalarını ifade etmektedir. Aynı katılımcı, sonraki kongrelerin düzenlenmesinde dikkat edilmesi beklenen önerilerini kongrelerin önemli çıktılarında biri olan bildirimlerin kabulü ve biçimine ilişkin olup “özet ve tam metin şablonları açık bir biçimde belirlenmeli (en az ve en fazla kelime sayısı, ORCID, kurum bilgisi vb.) ve süreçte bunlar değiştirilmemelidir,” dile getirmektedir. Sonraki kongrelerin düzenlenirken, bir panel ve çağrılı konuşmacıların en fazla iki konuşmacı, hatta bu konuşmacıların aynı zamanda panel üyeleri olacak şekilde niteliğin esas alınarak belirlenmesinin önemli olduğu belirtilmektedir. Diğer yandan çalıştaylar kongre etkinlikleri için oldukça önemli olmakla birlikte, çok fazla çalıştay ve çok fazla konuşmacının olması kongrenin odağından uzaklaşmasına, dil desteği gibi olanakların sağlanamaması şeklinde yönetilememesine ve ekonomik olarak da maliyetin artmasına yol açtığı belirtilmektedir. Bununla birlikte, katılımcı çalıştayların birinin lisansüstü öğrencilerine yönelik olması gerektiğini ifade etti.

Diğer katılımcı *katıldığı oturumları ve sunumları çok iyi bulduğunu*, bunların içerisinde “*özellikle araştırma odaklı öğretmen eğitimi konusunda geçen yıl ve bu yılki sunum ve oturumların olmasının alana önemli bir katkısının olduğunu, bunu üniversitelerden bu konuda daha fazla e-posta almasına ve bu alanda çalışmak isteyen akademisyen sayısının da artmasına*” yol açtığını dile getirmektedir. Bu iddiasını Youtube üzerinden de iyi bir izlenme oranına ulaşmasıyla desteklemektedir. Ancak panelin devamında bir değerlendirme toplantısının zaman yetersizliği nedeniyle yapılamamış olmasının “*Panelin farklı ülkelerin deneyimlerine dayandığı için bunun devamında bizim öğretmen eğitimi programlarımız için bu uygulamaların ne anlama geldiğini tartışmak ve belki buna göre bazı proje fikirlerini konuşmak*”la elde edilecek yararların kaçırılmasına yol açtığını belirterek bunun önemli bir *eksiklik oluşturduğunu* dile getiren katılımcı, ayrıca “*konferansın çok iyi*” olduğunu ifade etti.

Sonuç olarak, iki farklı veri grubundan elde edilen verilere göre kongrenin hem görev alanlar hem kurumsal tanınırlık hem öğretmen eğitiminde yeni yaklaşımları tartışmakla akademik bakımlardan başarılı olduğu sonucuna varılabilir. Hazırlık sürecinin katılımcı bir anlayışla sürdürülmesinin, sorunlara ivedi çözümler üretilmesinin ve görev alanların sorumluluk bilinciyle hareket etmelerinin kongre sürecinin başarılı yürütülmesinde anahtar nitelikler olduğu söylenebilir. Gelecek kongreler için kongre etkinlikleri sonrası değerlendirmelere yer verilmesi, çalıştayların bir kısmının lisansüstü öğrencilerin yanı sıra akademik personelin katılımını sağlayacak biçimde geliştirilmesinin ve bildirimlerin kabulünde istenen koşulların daha açık olması ve değişikliklere gidilmemesinin önemine vurgu yapıldığı görülmektedir.

16.06.2025

Ramazan SAĞ, Prof. Dr.